

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinshemii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 11

urn:nbn:de:bsz:31-103771

lib. 5. cap. 10. n. 12. 15. & c. 11. n. 1. 2. 3. 4. 5. Comment. in Curtium.

dio cernices subtrahere. quem locum longe diuersum in sensum detorquet interpretatio Germanica.

DONIS) Imo vero *bonis.*

5, 10, 12. *OFFICII*) Simile de Cæsaris nec Sueton. cap. 82. *Affidentem conspirati specie officij circumsteterunt.*

5, 10, 15. *QVALEM ET VIRVM*) Cicero apud Dionem 45, 5, 10. *tanto it (Antonius) maiore odio dignus est, quod vos homines tanta bonitate iniuriis, ledere non desinit.*

5, 11, 1. *PATRON*) Fallit Virum doctum memoria, cum negat apud alios scriptores huius mentionem esse, quapropter opus est eum etiam in adlignanda eius rei causa falli. Meminit enim Arrianus 3, 3, 15. quamquam *Patronem* pro *Patrone* vocet; Phocensem patria fuisse, ex eodem auctore discimus.

IN SARCINIS) Tanquam omnibus ad iter potius fugamque, quam ad prælium paratis. Nec enim fere expediebantur, hoc est, ex sarcinis atque tegminibus proferebantur, aptabanturque arma, quam vbi prælium speraretur. De quo more Lipsium in *Analect. ad Milit. Roman. dial. 2.* vide. Sic ergo & alia huius auctoris loca capienda. vt supra 3, 8, 25. *iinèri quam prælio aptiores erant, rapimque arma capiebant.* & de Alexandri militibus in transitu Tigris supra 4, 9, 19. *cumulus sarcinarum passim fluitantibus rex monet, vt satis haberent arma retinere; tamquam quæ & ipsa inter ceteras sarcinas erant.* Idque magis etiam intelligitur ex Xenophontis loco lib. 4. *ἀναβασις. vbi similiter de fluminis transitu: In hoc conatu quum aqua mamillas superasset, ac flumen propter ingentia saxa, eaque lubrica, esset asperum; armaque in aqua gestari non possent, quod flumen eos abriperet; ac si quis in capite gestare vellet, nudos incedere aduersus sagittas & tela reliqua oporteret; retrocesserunt.* Atque hinc ex contrario cognoscitur quid sit *iinèri simul & prælio paratum esse*: nempe armis non in sarcinas colligatis, sed aptatis corpori, & ad congressum paratis iter facere.

5, 11, 2. *CYSTOS*) Non vt corpus eius tueretur; sed ne qua elaberetur, quem vel capere, vel mactare cupiebat. Raderus. Eleganter in hunc sensum Barclaius lib. 5. *Itaque exploratorem verius esse, honorarios custodes clam tribuit; qui incautum, nec ratum se timeri, solerter obseruarent.*

5, 11, 3. *REUOCATO*) Sic olim legendum conieceram, & postea expressum vidi in vno Elzeuiriano posteriore: nescio quid sibi velint alii *sermone reuocatus*, at *reuocato sermone* est, cum sæpe dicturus toties se repressisset, vocemque iam prodire volentem quasi reprehendisset.

5, 11, 4. *BUBACEM*) An è Bubacene natum? multi enim peregrini à patria nomen traxerunt. Est autem Bubacene Asiae haud procul ab Indis à Polyperconte subacta, vt infra 8, 5, 2. Curtius docet. Raderus.

IPSE) Pal. 1. *ipfi.* probe.

LOQVI VELLE CVM EO) Acidalius de his quoque verbis dubitat; sed cum sensum habeant, inque omnibus libris reperiantur, & vero si iste mos admittatur, nihil vnquam suspitione vacuum sit futurum; merito serimus.

5, 11, 5. *HAVD RVDIS*) En & barbari reges Græce discabant, quod hodie miraculum, si quis principum, regum, Cæsarium Græce vel discat, vel sciat, quam tamen linguam Carolus Magnus omnis Germaniæ & Occidentis imperator optime percalluit, cum Michaelis Rangabæ legatos Græce perorantes humanissime audiuit, & Cuspiniano teste, magnis muneribus profecutus est. Mithridates rex Pontidarum & viginti linguarum idiomata percalluerat, quot nempe gentibus imperabat. Romani Cæsares omnes Græce norant. *Chosroës Parsarum rex, Iustiniano & Romanis per suas clades notus*, inquit Lipsius monit. polit. 1, 8, 19. *& eloquentiam Græcam adama-*

adamanit, & Philosophia ipsius non limen, sed adyta penetravit: Aristotelem totum percussisse aiunt, Platonis lineas & numeros: sed & ipsa Græcorum opera in suam linguam multa transfussisse. Hæc aiunt: & demum famam aliquid adstruere: vel conatum ista. nonne magnum in magnis istis regum? De eodem mira Agathias sub fin. lib. 2. Fridericus secundus Imp. ille ingens, Italice, Gallice, Turcice, Germanice, Latine, Græce ad miraculum doctus erat. Hodie pro literatore proclamaretur, si quis Imperatorum Græce legeret. Si quis etiam paulo nobilior liberos ad publicum gymnasium mittit, hoc primum est, ut eos à Græcis velit eximios, quos immerentes Attica tota proscriptos vltro volunt exulare. O inficetum sæculum. Raderus. Græce linguæ studium olim latissime per omnem Asiam diffusum fuit, ut etiam Indiam penetraverit, ubi regem Phraoten eius peritissimum facit Philostratus in Apollonio 2, 13. Sed & nostris in regionibus nondum omnino exspirasse videtur eius disciplinæ honos. De Elisabetha & Iacobo Angliæ regibus, item Principe Hassorum Mauritio, aliisque nonnullis, qui summo fastigio egregiam eruditionem linguarumque studium coniunxerunt, recens adhuc est memoria. Sane Darium Græce sciuisse haud valde mirandum est, quippe cui cum Græcis florentissimo tum temporis literis armisque populo, plurimum erat commercii, quique suo sub imperio nationis eius linguæque civitates haberet haud paucas. Sic nec hodie novum est principes operam dare linguis earum gentium, quas aut vicinas, aut amicitia coniunctas, vel etiam infensas habent: quotidiani enim vsus commoditate eo compelluntur. At Græci sermonis nulla fere nisi in legendis antiquorum scriptis utilitas: quam, ut longe maximam esse non negaverim; ita nullo insigni blandimento extrinsecus ornata est, quo in alia omnia intentos aut allicere possit, aut retinere. Ergo & Carolus IV. in aurea bulla extrema sanxit, ut Electorum filii instituerentur in linguis, & nominatim Latina, Italica & Illyrica. Quod enim in Grammatica iubet eos institui, ad Latinam linguam pertinet, ne cum viris doctis aberremus.

QUINQUAGINTA) Persarum copiis 30000. Græcorum mercede conductæ, adiecta sunt, ut supra 3, 9, 2. refert Curtius. posset igitur non iniuria, cuiquam rem attentius consideranti oboriri suspicio, ut pro quinquaginta, triginta legendum crederet. Popma. Si tamen omnes ad Granicum, ad Issum, ad Gaugamela colligas, facile quinquaginta millia conficias. Raderus. Imo multo plura: quando Leosthenes Græcos conductissimos, qui Persis stipendia fecerant, ad quinquaginta prope milium millia in naues impositos, iniussu etiam Alexandro in Græciam incolentes reportavit. Paulanias lib. 8.

5, 11, 6. IN CETERIS) Melius ceteris. Utinam & ceteris non alibi nisi in te spes essent sitæ. innuit eos qui rebus novis cum Bello animum adiecerant. Fero tamen & vulgatum, in ceteris: quamquam, si quid iudico, multo languidior inde sensus exit.

5, 11, 8. ET FORTUNÆ) Non audio Acidalium qui es pro & velit, nec in anterioribus potius concipi quam confici legendum arbitror: cum enim utrumque recte dicatur, unus puto, librorum consensus est, qui monstrare possit utrum utri præferri debeat.

5, 11, 9. TVLERAT) Hoc est laturus fuerat, si scilicet paruisset Darius. Huius formulæ aliquam multa in priscis scriptoribus occurrunt exempla. Ammianus 21, 25. Si permeato flumine nullum qui resisteret invenisset, absque difficultate penetrarat Enphraten. & 19, 13. ni obstiisset violentior casus, in ipsi tenoris obruncarant: & 26, 15. cuncta considerat, ni gladio perisset vltore. Cicero Epist. Famil. 2, 4. qui se intenderant aduersarios in eius Tribunatu. Lilius 34, 29, 8. difficilior facta oppugnatio erat, ni T. Quin-

ius &c. superuenisset. Florus 4, 2, 19. peractum erat bellum sine sanguine. si Pompeium Brundisii opprimere potuisset. & ceperat. sed &c. & 4, 3, 2. & reuerat, nisi &c. Virg. Æn. 4, 603.

anceps belli fuerat fortuna. Tacit. 1, 63, 3. trudebantur que in paludem &c. ni Casar productas legiones instruisset. Senec. Consol. ad Marc. 1, 6. detrimentum resp. ceperat, si illum non eruisset. Plin. paneg. 8, 5. Temere fecerat Nerua, si adoptasset alium. Zonaras Tom. II. pag. 115, 30. ἴδιον αὐτῷ Μάρκῳ ἢ Ζαγγελῶντος, ἢ καὶ διὰ τὸν αὐτῶν, ἐπιπύ &c. Sic Augustin. Tom. II. pag. 752. a. Præterita subiunctiui sic poni, nihil attinuit notari ab Acidalio: nam id nimis frequens est, nec à ratione loquendi omnino alienum.

5, 11, 10. *ELVDANT LICET*) Sic plane Liuius 6, 41, 10. *Eludant nunc licet religiones, quid enim est &c.* Hunc Curtii locum in animo habuisse putem Bracellum, cum Hispani belli librum primum scriberet: *Garriant quantum libet, nosque irrideant, qui negant Deum res humanas curare &c.* Simili formula Cicero paradoxo I. *Quamobrem licet irrideat, si quis velit &c.* Adde Liu. 26, 22, 13. Sic Oros. 3, 14. *Afferant nunc.*

QVE M QVE) Merula editio; *quæque* quam lætionem præfert Acidalius, nimirum quia omnia fato regantur. ego communem vtram pato, vt ad homines, quorum præcipua in hoc theatro scena est, tantum respexerit Curtius.

IMMUTABILI LEGE) De Fato vide Lipsium Polit. 1, 4. fati prælixæ & accurate differentem. Auctoribus ibi relatis compara Marcellin. 23, 11. *Posthabito tamen suscipere cautissimo (non secus atque Darius Curtianus) fidentius ultra tendebat: quoniam nulla vis humana vel virtus miruisse unquam potuit, vt quod præscripsit fatalis oratio, non fiat.* Aurel. Victor. in Numeriano: *Ardium fatalia deuenire: eoquo futuri notio superstita.* Senecam suator. III. *Hoc Celsius diligenter diuisa dixit enim, deo rebus humanis non interponere arbitrium suum. si interponant, voluntatem eorum ab homine non intelligi: vt intelligatur, non posse fata reuocari. Si non sint fata, sacra profuturæ: si sint, non posse mutari.* ex Homer. Od. 3, v. 147.

Ὁὐ γὰρ τ' αἰὲν εἶναι γένετο γ' ἰὸν αἰὲν ἰόντων.

Non etenim diuinum mens vertitur æternorum.

Herodot. 3, 43. intellexit non posse prestare hominem, vt alterum hominem fato impendenti eripiat. Val. Max. 1, 6, 10. Octavius constat diuinum omen quemadmodum timuit, ita vitare non potuit. Plutarch. Camillo cap. 17. *considerato, fatum inueniabile esse.* Apulei. prælib. 9. *nihil fortuna reuente licet homini nato dexterum prouenire: nec consilio prudenti, vel remedio sagaci diuine providentiæ fatalis dispositio subueniri vel reformari potest.* Adde eundem lib. de Mundo, pag. 75.

5, 11, 11. *A POPULARIBVS*) Neque id sine ratione: nam eo factio maximopere eos offendisset: & vt seq. cap. loquitur, parricidio excusationem obtulisset. Nam quanta cum inuidia res ista coniuncta fuerit, satis apparet ex eo; quod infra 6, 4, 9. Nabarzanes non aliud magis prætexit facinori. Sic & Mæcedones infra 10, 4, 5. nihil molestius tulerant, quam regem custodes corporis ex Persis delegisse. Sertorium multi, qui cum eo fugerant, Romani postea deferuerunt hac præcipue causa quod in custodes à Celiberis indigne acciuerat, & Romanis à corpore amotis, eorum loco exteris se crederat. Non enim milites equo animo perferre poterant, se infidelitatis ab eo argui. Appian. lib. 1. ciuil. Hinc Buchanan. lib. 18. hist. Scot. narrans, Mariam reginam suasisse Dauidis Ricci, Italos sui corporis custodes elegisse: addit, *quæ proxima ad tyrannidem via est.* Ergo Ludouicus Sforzia, nunciata Sanfeuerini Calatiæ comitis defectione dixisse fertur, *se non minorem minusve perniciosam calamitatem existimare, vana suspitione se fidorum hominum.*